

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurikas

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 32

Tallinn, 16. augustil 1938

IV aastakäik

SISU:

	Lk.
PÕLLUMAJANDUS	
Muutusi viljade kasvupindades	564
Uusimaid andmeid viljasaagi väljavaateist maailmas	565
TOOTSTUS JA KAUBANDUS	
Eesti-Soomes kaubavahetus 1938. a. I pooltel . . .	566
Lühiuudiseid	568
LAEVANDUS	
Laevade prahiturg 1938. a. esimesel pooltel . . .	569
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	571
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Võiturg	570
Juustuturg	570
Peekoniturg	570
Tapaloomade ja lihaturg	572
Toornahkade turg	572
Kanamunaturg	572
Piimaturg	573
Teraviljaturg	573
Põllumajanduslik väljavedu	474
Linaturg	574
Aedviljaturg	575
Kalaturg	576
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	576
VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Oodatav saak Soomes	577
Ounasaagilootusi Soomes	577
Juurdemaksud ekspordivõile Soomes	577
Kujutud kauba ühismüük Lätis	577
Uns puutööstusettevõtte Lätis	577
Uue saapavabriku asutamine Lätis	577
Täiendus välismaksevahendite kohta käivale sea- dusele Leedus	578
Leedu metsamajanduskava 1939. a. kohta	578
Puurvillalõnga hinnaalandus Poolas	578
Tööstustegevus Saksas	578
Rootsi väliskaubandus juunis	578
Ungari valitsus kogub teraviljatagavaru	578

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
<i>Changes in Crop Areas</i>	564
<i>The Newest Data of World Grain Production Prospects</i>	565
INDUSTRY AND TRADE	
<i>Estonian-Finnish Trade in First Half of 1938 . . .</i>	566
<i>Sundry Information</i>	568
SHIPPING	
<i>Freight Market on First Half of 1938</i>	569
PRICES	
<i>Prices and Quotations</i>	571
AGRICULTURAL MARKETS	
<i>Butter Market</i>	570
<i>Cheese Market</i>	570
<i>Bacon Market</i>	570
<i>Cattle and Meat Market</i>	572
<i>Rawhide Market</i>	572
<i>Egg Market</i>	572
<i>Milk Market</i>	573
<i>Grain Market</i>	573
<i>Exports of Agricultural Products</i>	474
<i>Flax Market</i>	574
<i>Vegetable Market</i>	575
<i>Fish Market</i>	576
INFORMATION PART	
<i>Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return</i>	576
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
<i>Harvest Expectations in Finland</i>	577
<i>Prospects of Apple Yield in Finland</i>	577
<i>Export Premiums on Butter in Finland</i>	577
<i>Cooperated Marketing of Woven Goods in Latvia</i>	577
<i>New Timber Industry in Latvia</i>	577
<i>Establishment of New Shoe Factory in Latvia</i>	577
<i>Supplementary Law Concerning Foreign Means of Payment in Lithuania</i>	578
<i>Lithuania Planning Forest Economy for 1939 . . .</i>	578
<i>Price of Cotton Yarn Diminished in Poland . . .</i>	578
<i>Industrial Activity in Germany</i>	578
<i>Swedish Foreign Trade in June</i>	578
<i>Hungarian Government Grain Reserves</i>	578

PÖLLUMAJANDUS

MUUTUSI VILJADE KASVUPINDADES. — CHANGES IN CROP AREAS.

Riigi Statistika Keskbüroo poolt läbitöötatud andmeist selgub, et tootteravilja- ja linakasvupindades esineb meil tänavu tähelepanuväärt muudatusi võrreldes m. a. Tunduvat suurenemist näitab taliniskasvupind, kuna rukki-, suvinisu- ja linakasvupinnas võime märkida tagasiminekut.

Tootteravilja-kasvupindade kujunemine on meil toimunud senini kahes suunas, s. o. rukkikasvupinna arengusuund on langev, kuna nisukasvupind seevastu on näidanud iseseisvusaastail võrdlemisi kiiret laienemist. Seega esineb meil tootteraviljatoodangus, nagu ka teisis riiges, teatud struktuuriline ümberkorraldus nisutoodangu kogusliku kui ka selle osatähtsuse tõusu suunas. See on üheltpoolt tingitud tarvituse muutusest, kuid peamiselt kõrgemast nisutootmise tasuvusest, mida riiklikud korraldused on 1930. a. alates soodustanud pidevalt. Rukki- ja nisuhinna kindlustamine ja realiseerimisvõimaluste loomine on meie põllumajandusele olnud olulise tähtsusega tootteravilja-kasvupindade säilitamise mõttes, kuna vastasel korral oleksid kasvupinnad vähenenud miinimumini. Eriti ilmneb tootteravilja-hinna kindlustamise tähtsus k. a., mil nisu- ja rukkiahind maailmaturul on näidanud tunduvat nõrgenemist.

Rukkikasvupind kujunes k. a. eelkoku võtte järgi 148 200 ha-le, mis on pisut väiksem m. a. kasvupinnast. Seejuures on rukkikasvupinna kujunemises maakondade järgi märgata erinevust. Nii on rukkikasvupind maakonnis muutunud järgmiselt (võrreldes m. a-ga) — suurenenud: Petserimaal 3%, Võru- ja Pärnumaal 1,4%, Saaremaal 1,2% ning Virumaal 0,6%. Teisis maakonnis on rukkikasvupind vähenenud ja seda suurimal määral Läänemaal — 4%.

Taliniskasvupind kujunes k. a. 27 300 ha-le, olles seega m. a. kasvupinnast 12% kõrgem. Taliniskasvupinna kujunemises maakondade järgi on suuremaid erinevusi kui rukkikasvupinna muutuses. Taliniskasvupind on suurenenud (võrreldes m. a-ga): Virumaal — 17%, Järva- 17%, Harju- 10%, Lääne- 12%,

Pärnu- 18%, Viljandi- 12% ja Tartumaal 15%. Saaremaal on taliniskasvupind jäänud peagu m. a. tasemele, kuid Valga-, Võru- ja Petserimaal on see vähenenud 5—6%.

Suvinisu kasvupind on k. a. näidanud vähenemist. Nii arvestati k. a. suviniskasvupinda 42 400 ha-le, mis on m. a. kasvupinnast 3% väiksem. Kasvupind on näidanud vähenemist Järvemaal — ligi 25%, Viljandimaal — 11%, Tartu- ja Pärnumaal — 5%. Suviniskasvupind jäi peagu endiseks Harju- ja Virumaal, kuid suurenes Läänemaal 1%, Saare- ja Valgamaal — 2% ning Petserimaal — 10%. Seega esineb suviniskasvupinna muutuses maakonnis samuti tunduv erinevus, nagu taliniskasvupinna kujunemises. Kogusummas ulatub aga tali- ja suviniskasvupind 69 700 ha-le, mis on m. a. kasvupinnast 2,5% võrra suurem ning ühtlasi ka rekordne. Samuti on rekordne ka taliniskasvupind. Vaatamata rukki- ja suviniskasvupinna vähenemisele on tootteravilja-kasvupind k. a. 1000 ha suurem mullusest, mis asjaolu soodustab üldtoodangu kujunemist.

Lina kasvupind sõltub suurel määral hinnast ja tootmise tasuvusest. Kuna linaturuseisund tänavu halvenes, võis juba varem arvata, et linakasvupind näitab vähenemist. Tegelikult on ka linakasvupind vähenenud tunduvalt. Eelkoku võtte järgi kujunes linakasvupinnaks 23 200 ha, mis on m. a. kasvupinnast 26% madalam. Seejuures on vähenemine toimunud kõigis maakondades, ja seda järgmiselt: Harju- 7%, Järva- 24%, Harju- 13%, Lääne- 7%, Saare- 1%, Pärnu- 31%, Viljandi- 39%, Tartu- 31%, Valga- 25%, Võru- 27% ja Petserimaal 22%. Seega esineb linakasvupinna kujunemises peagu kõigis maakonnis tunduv tagasimineku.

Kokkuvõttes võib tähendada, et k. a. tootteravilja- ja linakasvupindade kujunemine näitab kujukat, kui võrd tähtis on otstarbekas riikliku hinnapoliitika ja realiseerimisvõimaluste loomine üksikute tootmisharude ulatusele ja muutusele.

UUSIMAIK ANDMEID VILJASAAGI VÄLJAVAATEIST MAAILMAS. THE NEWEST DATA OF WORLD GRAIN PRODUCTION PROSPECTS.

Teraviljasaagi väljavaated, millised juuni hinnangul osutusid enamais mais häiks, jäid samuks ka juuli hinnangul, vaatamata väiksemale muutusile üksikuis riiges.

Euroopa mais on teraviljasaagilootused head. Nisu kui peamise leivavilja saaki hinnati juba juunis 448 milj. kv-le (ilma NSVL-ta). Nimetatud kogusest langes importmaade toodangusse 316 milj. kv. ja eksportmaade — 132 milj. kv. Rooma rahvusvahelise põllumajandusinstituudi andmeil juulis tehtud hinnangute järgi paransid saagilootused euroopa mais veelgi. Eksportmaade (neli Doonau maad, Poola ja Leedu) loodetakse saak suurenes 3 milj. kv. ja hinnati 135 milj. kv-le. Importmaade toodangu hinnang suurenes 4 milj. kv. ja tõusis 320 milj. kv-le, seega tõusis Euroopa loodetav nisusaagikogus eelmise kuu 448 milj. kv-lt 455 milj. kv-le, s. o. 1,6%.

Juulis tehtud hinnangu järgi osutavad nisusaagilootused eriti suurt tõusu võrreldes m. a-ga Rumeenias. Rumeenias hinnatakse tänavust saaki üle 31% kõrgemaks m. a.-st. Samuti on m. a.-st tunduvalt kõrgem Ungari tänavune saagihinnang — üle 28%. Pisut nõrgemaks kui m. a. osutub nisusaagihinnang Inglises ja Bulgaarias, kuna teisis euroopa mais on saagid kõikjal paremad m. a.-st.

NSVL-us on tänavused nisukasvutingimused üldiselt rahuldavad ja kogusaaki loodetakse mitte halvemaks kui m. a. NSVL-us kujuneb saak Volga piirkonnas madalamaks m. a.-st, kuna seal sademete puudus ja liigkuumus on nisu ja ka muude teraviljade põldudele mõjunud halvasti. NSVL-u Euroopa keskosas oli sademeid juuni lõpul küllaldaselt ja seal on ka saagilootused head. Osas Ukrainas ja riigi lääne osas on nisu- kui ka rukkisaagilootused head. Üldiselt on rikkalik saagiga provintsid ülekaalus ja nende provintside toodangud katavad ülejäägiga kuivuse ja kuumuse all kannatanud provintside toodangu puudujäägi.

Nisu kogutoodang euroopas osutub tänavu 8% paremaks m. a.-st ja 6% paremaks viimase 5 a. Euroopa keskmisest toodanguist. Tänavust loodetavat nisu kogutoodangut peetakse suurimaks, mida on registreeritud pärast-maailmasõjaaegsel perioodil,

arvatud välja 1933. a. nisutoodang, millest tänavune saak jääb 4% madalamaks.

P.-Am. Ühendriiges osutusid nisukasvutingimused juuni teisel ja juuli esimesel poolel halvemaiks kui kuu varem, mistõttu ka saagilootused vähenesid võrreldes eelmise kuuga. Juunis tehtud hinnangu järgi loodeti nisusaaki kujunevat 275 milj. kv-le, kuna juuli hinnangul vähenesid saagilootused 12 milj. kv. ja kogusaaki loodetakse kujunevat 263 milj. kv-le m. a. 237,9 milj. kv ja viimase viie aasta keskmise 168 milj. kv vastu; seega on tänavused saagilootused paremad m. a. omist 11% ja 5% viimase 5 a. keskmisest. Suvinisuseisund on P.-Am. Ühendriiges parem talinisu omast. Talinisuiseisundit halvendasid liigvihmad ja sellega kaasas nõgipea levik. Nisu kogusaak tõotab aga kujuneda küllalt nii suureks, et peale omatarviduse jääb ekspordiks ca 80 milj. kv.

Kanadas olid nisusaagiväljavaated soodsad. Eriti soodustasid suvinisuseisundit juuni vihmad. Saagilootused on paranenud preeriaproovintside, Manitoba kesk- ja lõuna-osas; P.-Saskatschevanis, kus ka seisund on tublisti paranenud, esineb paiguti kõrreroostet. Kogusaaki loodetakse kujunevat 104 milj. kv-le, mis on küllaldane 5 viimase aasta keskmiste ja nõrkade saakide reas.

Aasia mais on nisusaagiväljavaated paremad kui keskmised ja ületavad m. a. Indias olid saagiväljavaated juba m. k. hinnangul paremad kui m. a. ja jäid ka edasi selliseiks. Jaapanis Mandžukuos ja Koreas on tänavused saagilootused võrdsed 1937. a. saagiga.

P.-Aafrikas kolmes prantsuse mandaatpiirkonda kuulavas maas on saagilootused eelmise hinnanguga võrreldes paranenud.

Üldiselt kõigilt kontinentidelt saabunud heade saagiteadete, peamiselt Euroopa ja P.-Ameerika heade saakide, tagajärjel peab nisusaaki kogu maailmas pidama heaks; Euroopa saak 455 milj. kv, P.-Ameerika — 370 milj. kv, Aasia — 182 milj. kv ja Aafrika — 33 milj. kv. Seega tõuseb põhjapoolkeramaade nisusaak (ilma NSVL-u, Hiina, Iraani ja Irakita) kokku 1040 milj. kv-le m. a. 917 milj. kv vastu, olles seega 123 milj. kv ehk 13%

suurem ja viimase 1932—36. a. 5 aasta keskmisest saagist 176 milj. kv ehk 20% suurem.

Rukkisaagilootusi hinnatakse samuti kui nisu omi peagu kõigis tähtsamais rukist kasvatajais mais parimaiks m. a.-st. Kanada tänavust rukkisaaki hinnatakse 2,6 milj. kv-le m. a. 1,5 milj. kv vastu, s. o. 73% suuremaks ja P.-Am. Ühendriigis — 4% suuremaks. Euroopa rukkikasvatustamiseks on tänavused rukkisaagilootused mitmel pool suuremad m. a. omist.

Importmaade küllaldased saagid, Kaug-Ida nõrk ostukapatsiteet, on raskused, millised ei jäta mõjustamata nisukaubandust ja mõjustavad seda veel 1938/39 saagiaastal. Ka lõunapoolkera nisukasvatustamiseks — Argentinas ja Austraalias — toimusid külvid soodsais tingimuses, mis omajagu mõjustab ka maailmanisuturu kujunemist. Nagu saagiväljavaateist järeldada, võib pakkumine kujuneda ülekaalukamaks nõudmisest.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

EESTI-SOOME KAUBAVAHETUS 1938. A. I POOLEL.

ESTONIAN-FINNISH TRADE IN FIRST HALF OF 1938.

V. Terasvere.

10. XII 37 hakkas kehtima 2. IX m. a. sõlmitud Eesti-Soome teine lisakaubanduslepe Eesti ja Soome vahel 11. IV 31 sõlmitud kaubandus- ja laevanduslepingule. See lepe laiendas soodustatud kaupade nomenklatuuri mõlemapoolselt. Seejuures suurendati ka seniseid tollialandusi mõlemalt maalt pärinevatele kaupadele. Toodud asjaolud on toonud rea struktuurilisi muutusi kaubavahetuse koostises kui ka väliskaubanduse kujunemises Soomega 1938. a. I poolel.

Väliskaubanduskäive suurenes võrreldes m. a. I poolega 479 tuh. kr. ehk 10,8%, peamiselt just sisseveo arvel.

Sissevedu osutas tõusu 665 tuh. kr. (6,5%). Vastavalt sellele suurenes sisseveo osatähtsus 3,1%-lt 4,1%-le ja vähenes väljaveos 5,8%-lt 5,5%-le. Väliskaubandusbilanss Soomega oli 1937. a. I poolel aktiivne 1259 tuh. kr., (44,1% v.-veost), kuna k. a. I poolel on saldo Eesti kasuks vaid 408 tuh. kr. (15,3% v.-veost). Toodust järeldub, et Eesti-Soome kaubavahetus suundub tasakaalustumisele.

Osundatud muutusile väliskaubanduse ja selle osatähtsuse kujunemisele Eesti üldväliskaubanduses lisanduvad samad ka kaubavahetuskoostris, mis peegeldub esijoones kaubarühmade osatähtsuses. Sisseveos moodustasid toit- ja maitseained 1937. a. I poolel 3,3%, k. a. — 17,4%. Sama kaubarühma väljaveo osatähtsus osutab samuti suurenemist 27,3%-lt 38,7%-le.

Suurimat osatähtsuse vähenemist osutab elusloomade eksport (9,3%-lt 4,0%-le). Teisis kaubarühmis sisse- kui ka väljaveos toimub väike langus, kusjuures valmissaaduste sisseveo suurenemisele vaatamata 392 tuh. kr. võrra osatähtsus langeb 69,1%-lt 66,1%-le.

Vaadeldes absoluutarvudes väliskaubanduse kujunemist Soomega kaubarühmade järgi ja samaaegselt analüüsides üksikkaupade sisse- ja väljavedu rööbiti tollialandusiga 1937. a. lisakaubandusleppes, selguvad ka eeltoodud muutuste põhjused kaubavahetuses 1938. a. I poolel.

Väljaveos osutavad toit- ja maitseained suurenemist 252 tuh. kr. ehk 32,3%. Erilist tõusu võrreldes m. a. I poolega näitab rukki eksport 4071 tn. ja 602 tuh. kr. 1938. a. I poole rukki väljavedu moodustub toit- ja maitseainetest 61,6% ja kogu väljaveost Soome — 29,3%. Kahtlemata on see tingitud viimases kaubandusleppes Soome poolt tollimaksu kaotamisest ja kontingendi suurendamisest 10 000 tn-le 1937/38 saagiaastal (1. IX — 31. VIII). 1934. a. esimeses lisakaubandusleppes lubati Eestile vaid tollialandust 66²/₃%. Arvestades 1937. a. Soomes kehtinud rukki tolli tuli tasuda tolli 0,73 Smk. kg netolt, mis mõjustas rukki eest saadavat hinna kujunemist odavnemissuunas. Rukkil lubatud kontingenti võidi kasustada alates 10. XII m. a. Tegelikult ei eksporditud m. a. det. rukist Soome. Seetõttu on võimalus importida tollita

Soome kuni 31. VIII k. a. ca 6000 tn, 1938/39. a. saagiaasta kontingendiks määrati 9000 tn, millest samuti võidakse osa kasustada veel k. a.

Suurt tõusu osutab kartulite väljavedu, kuna suuresti on vähenenud kartulijahueksport. Samuti on kahanenud loomalihaturustamine Soomes, mis on osaliselt seletatav kontingendi vähendamiselega 550 tn-lt 400 tn-le. Kuna loomaliha võidakse soodustusega turustada vaid 1. I — 1. VIII ja detš., siis arvestades, et kontingendist on ümmarguselt täidetud %, ei näi olevat suuremaid turustamisvõimalusi selle kauba turustamiseks k. a. II poolal.

Toor- ja poolvalmisainete eksport kahanes võrreldes m. a. I poolega 2,0% (196 tuh. kr.), peamiselt põlevkiviõli arvel, kuna bensiini väljavedu tõusis 31,6%. Viimase turustamisvõimalused Soomes suurenesid 1937. a. kaubandusleppega tunduvalt. Aastakontingenti suurendati 10%-lt 15%-le Soome bensiini üldsisseveost, välja arvestatuna ca 10 000 tn-lt 15 000 tn-le, millest k. a. on täidetud vaid ca 10% (1403 tn). Kuni 1936. a. osutus eesti bensiini tähtsamaks turuks Läti, kuna m. a. oli selleks Soome. Toor- ja poolvalmisainete ekspordi tõstmiseks Soome näib olevat eeldusi bensiini arvel.

Valmissaaduste eksport kahanes 1938. a. I poolel võrreldes sama ajaga m. a. 10,2% (82 tuh. kr.). Tähtsamaist väljaveokaupadest ses rühmas osutas tõusu värvimata puuvillariie, kuna suuresti kahanes kõite ja nõõri ning telefoniaparatuuride turustamine Soomes.

Üldjoonis võib nentida, et väike väljaveolangus 1938. a. I p. võrreldes m. a. I poolega, arvestades rukki ja bensiini väljaveovõimalusi, ei eelda aasta lõpuks väljaveolangust võrreldes m. a.

Sisseveos on toimunud 1938. a. I poolel võrreldes samade kuudega m. a. suuremaid muutusi kui väljaveos.

Olulisemaid muutusi koostises on toimunud toit- ja maitseainete rühmas, tingitult m. a. II lisakaubandusleppes Eesti poolt antud tolhalandusist.

Toit- ja maitseaineid on turustatud Soome poolt Eestis 7,5 korda rohkem kui m. a. esimesel poolel: 1938. a. veeti sisse Soomest ses kaubarühmas 393 tuh. kr. väärtuses m. a. 53

Väliskaubandus Soomega.

Foreign Trade with Finland.

	1 I—1. VII			
	1938	1937	1938	1937
	tn. — Tons		1000 kr. 1000 Ekr.	
VÄLJAVEDU — EXPORTS				
Üldse: — Total:				
I. Elusloomad — Livestock	17911	14182	2686	2852
1938tk.	500tk.	106	266	
II. Toit-, maitseained ja joogid — Foodstuffs, stimulants, bever.	5593	2938	1031	779
Sellest — thereof:				
Rukis — Rye	4271	200	636	34
Nisu — Wheat	—	1330	—	350
Kartul — Potatoes	360	164	12	3
Sibulad — Onions	111	2	31	0,4
Loomaliha — Beef	305	397	174	183
Kartulijahu — Potato flour	79	839	16	69
III. Toor- ja poolvalmisain. — Raw materials a. semi-manufactured goods	9538	9146	804	1000
Sellest — thereof:				
Lina — Flax	10	60	12	82
Kips — Gypsum	8478	4052	79	90
Bensiin — Benzine	1403	1088	304	231
Põlevkiviõli — Oil-shale-oil	202	1913	17	109
Bituumen — Bitumen	62	68	5	5
IV. Valmissaadused — Finished goods	2760	2097	725	607
Sellest — thereof:				
Puuv. riie v-mata — Cotton cloth, plain	76	46	163	111
Telefoniaparatuurid — Teleph. apparatus	2	12	15	138
Kõied ja nõõrid — Ropes and cords	83	55	36	57
SISSEVEDU — IMPORTS				
Üldse: — Total:				
I. Elusloomad — Livestock	6469	5270	2258	1598
10 tk.	4 tk.	3	2	
II. Toit-, maitseained ja joogid — Foodstuffs, stimulants, bever.	1821	584	398	58
Sellest — thereof:				
Silgud — Sprats	209	470	16	27
Suhkur — Sugar	637	—	268	—
Kõhv, põletatud ubadena — Coffee-beans, roasted	12	1	21	4
III. Toor- ja poolvalmisain. — Raw materials a. semi-manufactured goods	3221	3296	369	437
Sellest — thereof:				
Tselluloos — Cellulose	862	1564	163	310
IV. Valmissaadused — Finished goods	1927	1891	1493	1101
Sellest — thereof:				
Puupapp, värvimata — Card-board (plain)	447	252	94	43
Paberossipaber — Cigarette paper	11	12	25	25
Pergament ja pergamiin — Parchment a. pergamyne	105	98	74	60
Tapetid ja bordid — Wall paper and borders	184	149	59	56
Lauanoad ja -kahvlid — Knives and forks	2	8	10	13
Elektri lambid — Electric lamps	3	3	26	32
Fajanssikaup — Crockery wares	196	155	132	98
Portselankaup — Porcelain wares	14	10	18	9
Klaaskaup, igasugune — Misc. glasswares	77	70	116	105
Kalossid ja botikud — Caloshes	18	11	69	45
Muud kummiist jalgandud — Misc. rubber footwear	3	—	15	—
Raadioaparatuurid — Radio apparatus	1	0,1	9	1

tuh. kr. vastu. Veel enam: 1938. a. 6 kuu toit- ja maitseainete sissevedu ületab isegi kogu m. a. sama rühma 56 tuh. kr. ehk 16,6%-ga. Erakordne tõus 1938. a. I poolel ses kaubarühmas toimus suhkru- ja põletatud kohvi impordi arvel. Soome suhkrut turustati Eestis 1938. a. 263 tuh. kr. väärtuses. See võimaldus Eesti-Soome 1931. a. kaubandus- ja laevanduslepingust Balti klausli kustutamise tõttu, mille põhjal Soome kasustas Lätile antud soodustust — tollivaba importi. Kuna 13. V k. a. kustutati Eesti-Läti aj. majanduslepingu lisakaubandusleppes suhkrule antud soodustus, lõpetas Soome suhkru sisseveo 11. V k. a.

Põletatud kohvi (ubadena) sissevedu tõusis 1938. a. I poolel võrreldes m. a. sama ajaga koguseit ligi 10-kordseks, kahekordistades isegi kogu 1937. a. Soome kohvi sisseveo. Viimane oli tingitud kohvile tolli vähendamisest 1937. a. lisakaubandusleppes kr. 3.50 kg n. (minimaaltariif) kr. 1.20-le kg n.

Toor- ja poolvalmisainete import 1938. a. I poolel osutab vähenemist võrreldes sama ajaga m. a. 68 tuh. kr. ehk 15,6%, tingitult tselluloosi sisseveo kahanemisest ligi poole võrra, kuna veeti sisse vaid kuiva tselluloosi.

Valmisaaduste sissevedu suurenes 1938. a. 6 kuu vältel 35,6% (392 tuh. kr.) võrreldes m. a. I poolega. Tähtsamaist sisseveoainetest osutasid kõik tõusu, arvatud välja lauanoad ja -kahvlid ning elektrilambid. Üksikkaupadest on suurenenud eriti nende artiklite import, milledele anti või suurendati tollihõlbustusi. Erakordset tõusu osutab fajanss- ja portselankauba sissevedu. Portselankauba-import tõusis isegi ligi kolmekordseks. Suurenemine toimus soome fajanss- ja portselantuhatooside

arvel, mida võimaldas Eesti poolt tollialanduse suurendamine 60%-lt 90%-le.

Tollimaksu vähendamine kalossidelt 1.—kr. kg. n. 0,75 kr. kg. n. on samuti võimaldanud vastava kauba sisseveo tõusu 53,3%. Olgu mainitud, et tollimaksu vähendati võrdsele tasemele Lätiga 1932. a. antud tollisoodustusega.

Täiesti puudus eelmisel aastail muude soome kummijalanõude sissevedu. 1938. a. I poolel turustati viimaseid 2983 tn 15 tuh. kr. väärtuses. Ka seda tingis tollialandamine mitmesuguseile suvekingadele kr. 3,25 kg. n. (minimaaltariif) kr. 1,50-le kg. n.

Ligi kaheksakordseks kasvas raadioaparaatide ja nende osade sissevedu, mida samuti põhjustas soodustuse andmine (kr. 1.—kg. n. minimaaltoll kr. 4,50 kg. n.)

Eeltoodu osundab kujukalt, et soome kaupade turustamine Eestis on suurenenud peamiselt uute soodustuste arvel.

Kokkuvõttes võib nentida, et 1938. a. I poolel on Eesti-Soome kaubavahetus arenenud enam sisseveo poolel, kuna väljaveodu on jäänud peagu samaks. Väliskaubandusbilansi aktiivsus on vähenenud suuresti, mistõttu Eesti-Soome kaubavahetus näib kiirelt suunduvat üha enam tasakaalustumisele. Seks on andnud tõhusaid võimalusi Eesti-Soome II lisakaubanduslepe m. a. lõpul. Arvestades aga rukki väljaveovõimalusi Soome ja senini saadud võrdlemisi soodsat hinda ning intensiivset turu organiseerimist eesti bensiinile, mis tagab arvatavasti ka suuremaid turustamisvõimalusi, on loota aasta lõpuks väliskaubanduses Soomega bilansi paranemist.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ E. Behr'ile, Tallinnas, Kadaka tee 4 tema samas asuva ning kinnitatud projekti kohaselt ümberkorraldatud ja sisseseatud konservitööstuses töötamiseks. Eetevõttes leiab tööd 8 töötajat. Jõuandjaks 3 elektrimootorit üldvõimega 4,8 HJ. Valmistatakse igasugu kala- ja aedviljakonserve.

■ A/s. E. M. Usvansky ja Pojad, Tartus,

Kaluri 45, nende ümberkorraldatavas nahaparkimistööstuses, Tartus, Kaluri 36 kinnitatud projekti kohaselt autokuuri- ja lakikeetmisruumi hoone ehitamiseks. Neis ruumes leiab tööd 3 töölit. Jõumasinaid ei tarvitata. Valmistatakse igasugu nahalakki nahavabriku omatarviduseks.

■ E. Prommer'ile, Tallinnas, Rohu 5, tema samas asuva ja ümberkorraldatava sinepi- ja sinepiõlitööstuse kinnita-

tud projekti kohaselt korraldamiseks ja siseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 5 töölist. Jõuandjais 3 elektrimootorit üldvõimega 12 HJ. Valmistatakse mitmesugust sinepit ning sinepiõli.

■ H. Bosshardt'ile, Tallinnas, Tartu m. 45, tema samas asuva ümberkorraldatava terastorumööblitööstuse kinnitatud projekti kohaselt korraldamiseks ja siseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 7 töölist. Jõuandjais 2 elektrimootorit üldvõimega

3,1 HJ. Valmistatakse terastorumööblit.

■ A. Buldas'ele, Tallinnas, Hermanni 4—2, tema Tallinnas, Kasarmu 8 asuva ning ümberkorraldatava puutöötlemistööstuse kinnitatud projekti kohaselt korraldamiseks ja siseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 töölist. Jõuandjais 3 elektrimootorit üldvõimega 6 HJ. Valmistatakse uksi ning aknaraame ning teisi puutööstussaadusi.

LAEVANDUS

LAEVADE PRAHITURG 1938. a. ESIMESEL POOLEL.

FREIGHT MARKET IN FIRST HALF OF 1938.

1938. a. esimese poolaasta prahituru tegevus oli nõrk, alalise langustendentsiga. Pidev laevade pakkumine on kaupade liikumise kokkutõmbumise tõttu olnud suurem kui nõudmine. Tagajärjeks oli prahtide langus, mida pidurdasid vaid laevaomanike poolt rahvusvaheliselt kehtimapanud miinimum-veohinnad üksikuil veoaladel, nimelt üleookeani viljavedudel, tanklaevade vedudel (maksuline seismapanek) Balti-Valgamerere metsavedudel alates maist s. a. Kuna vedusid ei ulatu kogu maailmatonnaažile, tuli suuremal arvul tonnaaži panna seisma ning prahituru reguleerimiseks tuleb arvestada seda paratamatust. Poole aasta prahituru võrdluseks toome järgnevalt „Lloyds List'i“ ja „Chamber of Shipping“ indekseid: Lloyds List'i“ poole aasta indeks (1923 = 100).

	1938	1937
Euroopa veod	86,8	115,9
P.-Ameerika veod	97,1	100,6
L.-Ameerika veod	97,4	105,3
I.-India ja Aafrika	100,7	132,1
Vaikse ook. ja Austraalia	86,9	98,2
Üldindeks	93,8	110,4
Üldindeks I veerand	95,8	103,2
II veerand	91,8	117,6
Juuni	89,8	119,5
Juuli	89,0	117,6

„Chamber of Shipping“ üldindeks (1929 = 100.)

	1938	1937
Jaanuar	103,5	131,0
Veebruar	97,0	130,9
Märts	95,5	132,3
Aprill	95,0	138,4
Mai	97,8	145,0
Juuni	92,2	136,5
Juuli	137,8

Meile tähtsamal — metsaveo — turul oli esimene poolaasta, — õigemini veosesoon maist juuni lõpuni, samuti ka juuli ja aug. algus — eriti tagasihoidlik ning nõrk. Põhjuseks oli metsaostude müüklide häärmine tagasihoidlikkuse, mille kohta toome müügid Soomest ja Rootsist L.-Euroopa I, I — I, VII (saetud materjal):

	Soomest	Rootsist
1938	375 000 std.	390 000 std.
1937	830 000 „	700 000 „
1936	820 000 „	625 000 „

Kuna Soome tänavune müügiivoote on 903 000 std., siis oli sealt veel ligi 2/3 metsa müümata. Metsa ostu-müügi tagasihoidlikkuse tõttu ning arvestades suure tonnaaži sõidusolekut oli muidugi pakkumisi koguni vähe, ja prahtide vastavat langust pidurdas vaid rahvusvaheliselt lepitud miinimum-veohind.

Teisel suuremal veoturul — viljavedudel — mis mõjustab oluliselt prahiturgu, toimus k. a. poole aasta jooksul vedude ümberkorraldus L.-Ameerikast P.-Ameerikasse, milleks vaid nimetame, et k. a. 7 kuu jooksul

veeti üle merede kokku 60,2 milj. qr. m. a. sama aja 68,4 milj. qr. vastu. Vastavad arvud üksikuist maist olid: Argentiina 11,2 milj. 37,4 milj., P.-Ameerika 27,8, 11,3 milj., Must meri ja Doonau 6,0, 6,4 milj., Austraalia 8,9, 7,2 milj. Lisades juurde veel teiste

massikaupade, nagu maagid, veokoguse vähenemist ning kaubanduse pidurdamist suures Hiinas, mida vaevalt suudavad tasakaalustada relvastuseks veod, on möödunud poole aasta prahituru nõrkuse põhjustel selged.

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võihindade tase välisturul püsis m. n. endisel tasemel peale taani võihinna, mis pisut paranes. Nii noteeriti meie eksportvõihinnaks Manchesteris 116—118 š cwt, s. o. endine hind. Samuti püsis ka Saksast saadav hind e. n. tasemel. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahekorra kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie võihinna endine hind, s. o. 155 s. kg. franko saatejaam. Turutendents rahulik.

Euroopas valitsevate kuumade ja kuivade ilmade tõttu märgitakse viimasel ajal piimatoodangu suuremat tagasimekut, kui seda oleks loota hooajalisest toodangu vähenemisest. Võitoodangu vähenemist soodustab ka piimatavutuse suurenemine, mida eriti võib märkida lääne-euroopa karjamajandusmaas.

Või sissevedu Inglisse oli juulis Austraaliast ja Uus-Meremaalt 697 400 kasti, s. o. pisut enam kui 1937. a. samal kuul. Arvatav või sissevedu samust maist aug. on

umbes 427 000 kasti, s. o. vähem kui m. a. Samuti on loota või sisseveo vähenemist ka sept. Uus-Meremaal on möödunud tootmis-aasta (aug.—juulini) jooksul või kokkutulek väljaveokontrolljaamadesse 8% väiksem e. a-st, kusjuures võitoodang juulis oli 17% madalam e. a. sama kuu võitoodangust. Samuti oli võitagavarade seis juuli lõpul Uus-Meremaal 2 400 tn. võrra madalam kui m. a. samal ajal. Väljavedu Taanist oli juulis 7% suurem kui m. a. samal kuul. K. a. esimesel 7 kuul suurenes võieksport Taanist 3%. Seejuures on või väljavedu suurenenud Saksa 11% ja Inglisse 1%.

Võitagavarade liikumine Inglises näitas juulis tõusutendentsi. Nii hinnati võitagavarade seis Inglises juuli lõpul 1 370 000 kasti, s. o. 400 000 kasti suuremaks m. a. sama aja seisust. Arvestades võitagavarade seosonset muutust, võib selle edasises kujunemises loota vähenemist.

JUUSTUTURG. — CHEES MARKET.

Juustuturuseisundi kujunemine, ja seda eriti meie juustu müügivõimaluse seisukohalt, on püsinud võrdlemisi stabiilne. Vastavalt üldisele turuseisundile noteeriti 15. VIII meie eksportjuustule endine hind. Šveitsi juustuhinnaks kvaliteetpreemiata jäi seega:

12 A — 112 s. kg.	12 B — 109 s. kg.
11 A — 110 s. kg.	11 B — 107 s. kg.

Ühes kvaliteetpreemiaga saavad juustutööstused šveitsi juustu eest järgmist hinda:

12 A — 142 s. kg.	11 A — 135 s. kg.
12 B — 134 s. kg.	11 B — 122 s. kg.

Siseturujuustuhinnaks noteeriti šveitsi juustul 125 s. kg., tilsi-juustul 110 s. kg., backsteinil 100 s. kg. ja konservjuustul 135 s. kg.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Kõrgete jaekaubandushindade juures võib märgata Inglises peekonitarbimise vähenemist, mistõttu turuseisund muutus pisut nõrgemaks. Taani peekonihinnanoteering Londonis jäi m. n. endisele tasemele, kuna

teiste riikide peekonit noteeriti 2 š tsn-lt madalamalt. Nii noteeriti eesti peekoni I sordi kõrgemaks hinnaks 96 š tsn. Võrreldes m. a. samaaegse noteeringuga on käesolev hinnanoteering madalam 4 š tsn-lt.

Kuigi meie peekonihinnanoteering Londonis nõrgenes, noteeriti siseturul peekonihinnaks eelmise nädala hind.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonisigadest järgmisi hindu:

Tapakaal	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg.	95	90	Siseturuhinnad	
55,5—59 "	90	86	"	"
72,5—75 "	90	86	"	"
75,5—80 "	86	82	"	"

ja elussigade eest:

105—126 kg. raskused	60 s.	eluskaalu-kg.
121—160 " " "	64 " "	" "
üle 160 " " "	60 " "	" "

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. möödus tapaloomade ja lihaturul elavama tegevusega. Veiste pakkumine oli keskmine. Nädalas turustati 288 veist. Nõudmine elavam suurile pullidele. Hinnad veidi paranenud, eriti suuril pullidel. Eelolevaks nädalaks on loota väikest tendentsi nõrgenemist, kuna rukkilõikus jõuab maal lõpule, ning maarahval jääb enam aega üle loomade turustamiseks.

Tapaveised maksusid m. n.:

Suured pullid: rammusad 54—56 s. ja keskmised 52—54 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid suured pullid 30—32 s. kg.

Pullid, väiksemad: rammusad 50—53 s., keskmised 48—50 s. ja lahjad 45—47 s. kg. Eluskaalu järgi 25—27 s. kg.

Lehma ja härjaliha: nuumatuil 54—60 s., rammusail 48—54 s., keskmisil 42—48 s. ja lahjadel 38—42 s. kg. Eluskaalu järgi maksusid vastavalt nimetatud sordile 18—22—29—33 s. kg.

Mullikalaha: nuumatuil 52—58 s., rammusail 48—52 s., keskmisil 42—46 s. ja lahjadel

TOORNAHKADE TURG.

Toornahkade turul püsib endiselt kindel tendents. Toornahkadele noteeriti järgmised hinnad:

Veisenahad toorelt endiselt I sort 70 s. kg. ja II sort 63 s. kg. Teise sordi alla kuuluvad kõik nahad, millel on üle 4 tõuguaugu.

Vasikanahkade hinnaks kr. 3.15 tk. ja kaalus üle 3,5 kg. ühe kg. hind kr.

KANAMUNATURG.

Kanamunaturuseisundi kujunemises võis m. n. märkida üldist elavnemist ja hindade paranemist. Meie munahinnaks noteeriti Inglises 10/6—10/9 š d 120 tk., s. o. 3 penssi kõrgemalt kui e. n. Vastavalt välituruseisundi paranemisele noteeriti meie eksport-

—CATTLE AND MEAT MARKET.

38—42 s. kg. Eluskaalu järgi 21—25—29—33 s. kg.

Vasikate pakkumine keskmine. Nädala jooksul turustati 540 vasikat. Nõudmine vasikalihale keskmine. Hinnad püsivad juba kauemat aega ühel tasemel. Nii maksusid tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega: nuumatud 65—75 s., rammusad 50—65 s., keskmised 43—50 s. ja lahjad 40—43 s. kg. Eluskaalu järgi vastavalt sordile 29—38—46 52 s. kg.

Lammaste pakkumine keskmine. Nõudmine keskmine. Hinnad siseturukaubal püsivad. Tapetud lambad maksusid: nuumatud 58—63 s., keskmised 42—55 s. ja lahjad 35—42 s. kg. Eluskaaluga franko saatejaam 30—35 s. kg.

Sigade pakkumine keskmine. Nädalas turustati 561 siga. Hinnad on 2 s. paranenud. Nii maksusid tapetud sead: noored ja peekonkaalulised 83—86 s., lihasead 80—82 s. ja rasvasead 76—79 s. kg. Eluskaalu alusel 61—62 s. kg.

— RAWHIDE MARKET.

1.—Võrreldes juuni hindadega on vasikanahad hinnas tõusnud ca 40 s. tk-lt ja raskemad nahad — 10 s. kg-lt.

Lambanahad kr. 2.10—3.35 tk., sõltuvalt suurusest ja villa pikkusest.

Hobusenahad toorelt raskusega alla 20 kg., — kr. 8.— tk. ning raskemad — kr. 11.10 tk.

— EGG MARKET.

munade hinnaks 84 s. kg. franko kogumispunkt, s. o. 4 s. kg-lt kõrgemaks eelmisest hinnast. Siseturumunade hinnaks noteeriti aga endine hind, s. o. 70 s. kg. Turutendents eksportmunadel kindel.

Nagu vastavaist andmeist selgub, on

Saksas kanamunatoodangus märgata vähenemist. Seetõttu näib olevat tõenäoline, et Saksa hakkab lähemal nädalail importima suuremaid koguseid mune, mistõttu üldine hinnatakse näitab edasi paranemist. Samuti võib ilmade jahenemine soodustada munaturuseisundi paranemist. Siseturul on nõudmine munade järele olnud tagasihoidlik.

Soojade ilmade tõttu on suurenenud aedviljade ja marjade tarvitus, mis on vähendanud nõudmist munade järele.

Siseturul maksusid kanamunad s. paar:

Tallinnas	10—11	Rakveres	8—10
Tartus	9—11	Võrus	8—10
Pärnus	10—12	Narvas	9—10
Valgas	9—11		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris piima eest 15. aug. endised hinnad, s. o. I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 s.l. ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 s.l. ja müügil piimatööstustele 9 senti liiter.

Pikemat aega kestnud põuased ja kuumad päikesepaistelised ilmad on kõrvetanud karjamaalt rohu. Kuna uut juurde põuaga ei kasva, siis Tallinna ümbruse karjad, eriti paepealsetel karjamaadel kannatavad väga tunduvalt söödapuuduse all. Ka heinamaa ei ole põuaga ädalat peagu sugugi kasvatanud. Sellest põhjustatult on linnaiümbruse karjade piimatoodang tugevasti alla lüüdnud ja kui lähemal ajal kosutavat vihma ei tule, mis ädalat kasvama paneks, siis on karta

veelgi toodangu langust, ja madal toodang jääb kogu sügiseks, kuna allaläänud toodangut on väga raske hiljem ka tugevama söötmisega uuesti endisele tasemele tõsta.

Madalast toodangust kui ka kuumadest ilmadest tingitult on piima järele kauplustes suur nõudmine. Ei ole isegi nii palju anda, kui soovitakse.

Välkemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	17—19	—	14—15	12
Tartu	15—16	12—13	—	10
Narva	15	10	—	8
Pärnu	16—17	12	—	11
Valga	15	—	—	10
Võru	—	—	—	10—12
Rakvere	14	—	—	9

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahindade liikumine välisturul toimus m. n. edasi nõrgemas suunas. Nii noteeriti rukis Chicagos kr. 6.11 ja nisu Liverpoolis kr. 10.81 kv., mis on e. n. noteeringust 40 s. kv. madalam. Võrreldes m. a. sama aja hinnaga on toitteraviljahinnad tänava tunduvalt madalamad, kuid mitte alla 1935. a. taset.

Siseturul määrati Vab. Val. otsusega rukki- ja nisu kokkuostuhinnaks m. a. hinnad, s. o. rukis — 16 s. kg. (liitrikaal 700 g.) ja nisu — 22 s. kg. (liitrikaal 770 g.). Seega kujunevad toitteravilja müügivõimalused siseturul samuks nagu m. a., kuigi välisturul on turuseisund tunduvalt nõrgenenud. Riigi Viljasalve nõukogu ettepanekul määras Vab. Val. ühtlasi ka kindlaks 1938. a. kokkuostetava rukki ja nisu ostu-müügitingimused: 1. Riigi Viljasalv ostab põllupidajalt rukist ainult k. a. saagist, mis on kasvatatud nende endi talupidamisis ja ületab talupidamiste aastaomavajaduse.

2. Rukis peab olema puhas ja täiesti kuivatatud, niiskussisaldusega mitte üle 13%, ja normaallõhnaga. Rukis ei või sisaldada teisi viljakultuure peale nisu üle 1%, muid lisandusi, arvatud ühes umbrohuseemned, liiv ja muud purud, mitte üle 1%, ja poolikuid teri mitte üle 3%. Kopitunud või üle 2% kasvanud teri sisaldavat rukist ei võeta vastu. Samuti ei võeta vastu kroovitud rukist.

3. Riigi Viljasalv maksab põllupidajale täiesti kuivatatud rukki eest, mille loomukaal (erikaal) on 700 g. — 16 s. kg. Rukki eest, mille loomukaal on üle 700 g. maksatakse iga üle oleva 10 g. eest 1% juurde, ja rukki eest, mille loomukaal on alla 700 g., makstakse iga alla oleva 10 g. 1% ostuhinnast vähem. Rukist, mille üle liitri loomukaal on alla 680 g., võib jätta vastu võtmata.

Nisu kokkuostutingimused on järgmised: 1. Põllupidajalt ostetakse nisu ainult k.

a. saagist, mis on kasvatatud nende endi talupidamistes ja ületab talupidamiste aastaomavajaduse.

2. Nisu peab olema puhas ja täiesti kuivatatud, niiskussisaldusega mitte üle 14%, ja normaallõhnaga. Nisu ei või sisaldada teisi viljakultuure üle 2%, muid lisandusi, arvatud ühes umbrohuseemned, liiv ja muud purud — mitte üle 1%, poolikuid teri mitte üle 3% ja kasvanud teri mitte üle 2%. Kasvanud teradeks loetakse niisugused terad, millel on kasvuidu küljes, samuti ka lõhkenud ja pragunenud terad, kuigi neil on idud hõõrutud maha. Kopitunud või nõgitera sisaldavat nisu ei võeta vastu. Samuti ei võeta vastu kroovitud nisu.

3. Riigi Viljasalv maksab põllupidajale täiesti kuivatatud nisu eest, mille ühe liitri loomukaal (erikaal) on 770 g., 22 s kg; nisu eest, mille loomukaal üle 770 g., makstakse iga üle oleva 10 g. eest 1% juurde, ja nisu eest, mille loomukaal on alla 770 g., makstakse iga alla oleva 10 g.-lt 1% alushinnast vähem. Nisu, mille loomukaal on alla 730 g. ühes liitris, võib jätta vastu võtmata.

4. Rukki ja nisu kokkuostuaeg ja vastuvõtukohtad tehakse põllupidajale teatavaiks Riigi Viljasalve poolt maavalitsuste kaudu või kuulutuste teel.

5. Riigi Viljasalve loal võib põllupidaja saata rukki kui ka nisu riigilattu, kusjuures neid saadetakse harilikus kaubasaatmiskorras. Saata võib kõigist raudteejaamadest ja laevasadamaist, kus toimitakse kaupade vastuvõtmist raudteel või laeval vedamiseks. Veokulud raudteel või laevaveo juures tasub

LINATURG. — FLAX MARKET.

Juuli lõpul ja aug. algul oli Šoti ketrusvabrikuis kahe-nädalane suvevaheaeg, mil vabrikud seisid ja ärialal ei tehtud mingeid tehinguid. Samuti oli Dundee linabörs sel ajal suletud.

Nüüd on pärast vaheaega tegevus ketrusvabrikuis kui ka linaturul taas alanud. Kuigi ostjad ei näita erilist elavust, peavad linapakkujad kindlasti hinda ja on pakkimises tagasihoidlikud, kuna järelejäänud linakogused ei ole kuigi suured.

Märkimisväärne on see, et taku järele on nõudmine muutunud elavamaks ja takuhindki on hakanud tõusma.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	N ä d a l a s		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	8./VIII 14./VIII 1938	1./VIII 7./VIII 1938	1./I kuni 14./VIII	1./I kuni 15./VIII	1./I kuni 16./VIII
VOI (tonni)					
Butter (tons)	396,5	—	8495,7	7340,7	5969,0
Sellest:					
Saksa . . .	86,6	—	2618,2	2367,8	2374,1
Inglise . . .	309,8	—	5860,4	4797,4	3496,9
MUNAD					
(tuh. tk.) — Eggs (1000)	1152	—	26411	21714	24822
Sellest:					
Inglise . . .	576	—	11469	2603	14875
Saksa . . .	576	—	18682	19040	5973
PEEKON					
(tonni) — Bacon (tons)	32,1	—	1214,8	1211,7	1368,0
LINA (tonni)					
Flax (tons)	40,4	178,6	4287,4	4255,7	6060,5
Sellest:					
Inglise . . .	—	178,6	1895,1	1577,8	2637,0
Belgiasse . . .	40,4	—	40,9	201,5	231,8
Soome . . .	—	—	317,7	288,8	455,1
Saksa . . .	—	—	993,1	1461,1	1061,0
Prantsuse . . .	—	—	342,2	532,3	1531,2

ostja. Rukki kvaliteedi kindlaksmääramiseks ja muis üksikasjus lattu-müügi korral lepib müüja kokku Riigi Viljasalvega.

Vilja kokkuostu toimetab Riigi Viljasalv tema poolt moodustatud toimkondade kaudu ja tarvidust mõdda, tõmmates kaasa ühistegelikke asutisi. Vilja kokkuostuga tehakse algust järk-järgult suuremais keskusis, alates 1. IX. Üldise ostuga raudteejaamades alatakse hiljem, pidades silmas seda, kuidas põllupidajad suudavad oma vilja peksta ja viia kuivatamist läbi.

Linase lõnga turul on olukord muutunud elavamaks ja loodetakse isegi teatud tõusu linase lõnga hindades.

Välisuruolukorra muudatused on teatud määral mõjutanud ka meie siseturgu. Nii on meil paari viimase nädala kestel saadetud lina Šotti, Belgiasse ja Saksa ja nüüd on mitmed eksportörid hakanud taas huvi tundma linakokkuostu vastu ja maksavad praegu kr. 1.07 — kr. 1.10 kg-st R sordi alusel.

Väljavaated uue saagi suuruse ja iseloomu kohta hakkavad järjest enam selguma.

Lääne-Euroopas, kus linad on juba ko-

ristatud, on koristamisaegne sajune ilmas-
tik paljudes kohtades rikkunud linaktuudu ja
selle tagajärjel on linasaak erirajoonis väga
mitmesugune.

Saksas on linakasvupind võrreldes m. a.
ca 10 000 ha väiksem, kuigi mihust hinna-
takse pisut kõrgemaks kui m. a.

NSVL-u linakasvupinna tagasimineku on
300 000 ha võrreldes m. a. kasvupinnaga,
kuid ametlikel andmeil hinnatakse põldude
seisu heaks.

Meie linapõldude seis on väga mitmeke-

AEDVILJATURG. —

Praegu kestab aedviljaturul veel kirsside
hooaeg, neid on turul kõige rohkem, hind
60—90 s. kg. Hakkavad lõppema vabarnad,
mustsõstrad ja karusmarjad. Vabarnaist
nõutakse 80—100 s. kg., mustsõstraist —
75—90 s. kg. ja karusmarjadest — 35—50
s. kg.

Eriti suur nõudmine valitseb mustsõstar-
de järele, mistõttu nende hind sel aastal
on ka erakordselt kõrge. Mustsõstraid ost-
tavad kokku nimelt vastavad konservitöö-
tused, kus neist valmistatakse vesiloidiseid
välismaile saatmiseks. Tänavu esmakord-
selt katsetati ka aedmaasikate suuremal
viisil ekspordi jaoks konservimisega.

Võrdlemisi rohkesti pakutakse ka põld-
marju (kultuurisorte), milliseid meie turul
on alles vähetuntud mari, hind 60—80 s. kg.

Juba pakutakse turul ka esimesi suviõunu
ja teisi puult varisenud õunu. Esimesist nõu-
takse 25—35 s. kg., viimaseist 15 s. kg.

Õunasaak tuleb tänavu keskmisest väik-
sem. Välismaile on sel aastal mitmel pool
õunasaak äpardunud, ka neis mais, kuhu
suundub meie õunte eksport. Soomlased on
andnud luba seetõttu tuua sisse Eestist sel
aastal 40 tn rohkem õunu kokku 300 tn
(m. a. 260 tn). Ka Saksast on saanud õunte
sisseveoks sel aastal suurem kontingent —
nimelt 500 tn õuntele. Näib, et õunaeksport-
törid peavad kõvasti pingutama, et kasu-
tada väljaveovõimalusi sel aastal küllalda-
sel määral, sest heade õunte hind jääb sise-
turul püsima kindlasti võrdlemisi kõrgele,
soome importörid püüavad eesti õunu osta
aga võimalikult madala hinnaga.

Köögiviljade alal on algamas sibulate
hooaeg. Sibulasaak kujuneb tänavu tublis-

sine — suurem osa linapõlde kannatab suu-
re umbrohususe all, mis vähendab ka saagi-
lootusi. Kus on tarvitatud puhast külvisee-
met, leidub ka ilusaid linapõlde ja võib loo-
ta head saaki. Lina on praegu püstine ja
võrdlemisi kiurikas, kuid hiliseid külve kah-
justab praegune kestev pöud.

Nagu Belgiast teatatakse, on Belgias ja
P.-Prantsuses tänava rakendatud tööle kuni
250 Soenens'i linakitkumismasinat, mis on
palju vähendanud tööjoutarvet linakitkumi-
sel.

VEGETABLE MARKET.

ti suuremaks kui m. a., kuna kasvupind on
suurenenud ja suvi oli sibulakasvule soodus.
Siseturul on sibulate hind langenud juba
väikemüügil 25 s. kg.

Kurkide hooaeg on juba lõppemas, kuna
kuivus on vähendanud saaki. Hinnad on
püsinud väikese saagi tõttu sel aastal üsna
kõrged. Praegu makstakse nõrgema mihi-
sega petseri kurkidest 1 s. tk., paremaist
— 2 s. tk., kuna Tallinna ümbruskonna va-
bas maas kasvanud kurgid on umbes ½ s.
tk. kallimad.

Aedsaaduste hindade noteerimiskomisjon
noteeris Börsikomitee juures 12. skp. aed-
saaduste hinnad järgmiselt:

Mustsõstrad vesihoidiseiks, I valik franko
kokkuostupunkt, pakkimiskuludeta, 50 s.
kg., II valik 45 s. kg.

Sibulad eksportkõlblikud, pakkimiskulu-
deta franko kokkuostupunkt 15 s. kg. Ten-
dents selgusetu.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 15. VIII:

	s. kg.		s. kg.
Õunad	15—35	Naeris	20
Kirsid	60—90	Salat	50
Karusmarjad	35—50	Spinat	20—25
Vabarnad	80—100	Hapuoblikas	50
Põldmarjad	60—80	Kartul	4—6
Mustsõstrad	75—90	Hernekaunad	20—25
Punased sõstrad	20—25	Aedoakaunad	15—20
Jõhvikad (m. a.)	40	Herned, rohelistes	50
Tomat, välis	60—65	Rabarber	10
Tomat, kasvumaja	80—120		s. tk.
Sibulad	25	Lillkapsas	10—50
Sibulad, rohelistes		Kurgid, petseri	1—2
suurevil. sord.)	50	Kurgid, Tall.ümbr.	1½—2½
Kitulaugusibulad	150—200	Kurgid, lava	5—8
Peakapsas	8	Kurgid, soolatud	1½—3
Hapukapsas	22—25		s. kimp
Kaalikas	15	Porgandid	5
Peet	15	Redised	6—7

KALATURG. — FISH MARKET.

Nädala kestel veeti välja kala ja kala-kaupa 19 930 kg, sellest angerjat 12 600 kg, koha 4 200 kg, haugi 2 200 kg, muud värske-kala 500 kg ja elusvähke 430 kg.

Angerjat eksporditi värskena jääpakendis Saksa. Koguses esines rändangerjat 4 600 kg ja paigaangerjat (kollane) 8 000 kg.

Samuti nõrgalt areneb elusvähkide välja-vedu: Rootsi saadeti ainult 430 kg — 12 620 tk.

Räimekaubandus areneb õige nõrgalt. Kaupa müügil vähe ja hinnad võrdlemis kõrged. Tallinna turul müüdi räimi 20—30 s. kg, turu lõpuolele nõrgema mihusega — 15—20 s. kg., Narvas 25—35 s. kg.

Kilusaak näitab k. a. suurenemist. Tallinna kalasadama kaudu tuli müügile päevas keskmiselt 3500 kg. Kalasadamas kui ka turul müügihinnad väga kõlkuvad. Kalasadamas maksti reedel 10—20 s. kg., laupäeval 12—20 s. kg. Turul müügihind 20—25 s. kg.

Tähtsamate kalasortide turuhinnad s. kg.

	Tallinn 13. VIII	Narva 13. VIII	Pärnu 13. VIII
Lõhi, värske	200—350	325—350	—
Iherus (mereforell) „	150—220	—	—
Angerjas „	150—200	—	170

	Tallinn 13. VIII	Narva 13. VIII	Pärnu 13. VIII
Koha, I valik värske	120—140	—	100—120
Koha, II valik, „	70—80	—	60—65
Siig, „	80—120	—	—
Haug, „	45—60	40—50	40—50
Latikas, „	45—50	—	—
Ahven, „	20—50	25—40	15—25
Vimb, „	35—40	20—35	50
Koger, „	30—40	25—30	35
Särg, „	20—25	—	20
Räim, „	23—25	25—35	—
Kilu, „	20—25	—	—
Lest, „	20—35	—	—
Tursk, „	9—18	—	15
Elusvähk, tk.	10—18	—	—

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni koosolekul 15. VIII k. a. noteeriti Börsikomitees järgmised kokkuostuhinnad:

1. Angerjas, elus, ekspordikõlblik franko rannik a) rändangerjas (must-valge) alates 0,4 kg. kr. 1.50 kg., b) paigaangerjas (kollane) kr. 1.30 kg. Tendents kindel.

2. Koha, värske ekspordikõlblik alates 38 sm. fr. rannik a) mere kr. 0.90 kg., b) järve kr. 0.60 kg. Tendents kindel.

3. Haug, värske, ekspordikõlblik valik 1—3 kg. 35—45 s. kg. fr. rannik. Tendents kindel.

4. Vähk, elus alates 10 sm. franko püügikoht 4 s. tk. Tendents kindel.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,
7. augustil 1938. a.

AKTIVA

PASSIVA

1. Kaittevara: — Reserve: kuld, rahas ja kangides	34 285 987,41	1. Põhikapital — Capital	5 000 000,—
välisraha	15 893 141,15	2. Tagavarakapital — Reserve Fund	1 080 455,28
2. Vahetusraha — Subsidiary Coin.	1 193 118,34	3. Jooksvad kohustused: — Current Liabilities:	
3. Sisereksid: — Home Bills:		a) pangatähed liikvel	45 912 315,—
kaubavekslid	68 718,19	b) jooksvad arved:	
põllumajandusl.	2 455 170,26	valitsuse	15 434 780,53
meisatööstusl.	61 125,32	pankade	15 601 075,36
		feised	2 179 448,71
4. Laenud: — Loans and Advances:		4. Muud passivad — Other Liabilities	15 489 088,70
valitsusele	—		
reistele *)	10 243 680,97		
5. Kinnis- ja vallaavara — Immovable Property and Equipment	3 432 821,17		
6. Muud aktivad — Other Assets	28 483 475,72		
	100 697 183,58		100 697 183,58

Kaittevara vahekord jooksvate kohustustega: } 63,39 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 866 130,10
Includes Ekr. 866 130,10 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME. Oodatav saak Soomes. — *Harvest Expectations in Finland.*

Soome põllumajandusvalitsuse andmeil on oodata k. a. põllumajanduses head saaki, kui viljade kasvamisaeq püsib soodsana. Nii loodetakse saada talinisu ha-lt lähistikku 1975 kg m. a. 1844 kg vastu. Samuti on suvinisu-saagilootused suuremad kui m. a. Seevastu näib rukkisaak kujunevat sel aastal väiksemaks eelmisest. Ha kohta on arvestatud 1456 kg rukist, kuna viimati see oli 1637 kg. Odra- ja kaerasaagilootused on paranenud ja kaerasaak töötab olla tunduvalt parem kui m. a. Ka kartuli-, loomatoidu- ja hernesaaq ha-lt — rahuldav. Talinisu-saak

töotab olla 4100 tn suurem kui m. a., mis moodustab ca 8,7% tõusu. Suvinisu-saaki arvestatakse tõusvat ca 38 000 tn võrra ehk ca 34% rohkem m. a-st. Suvinisu-saaki oletati juuli andmete järgi ulatuvat ca 156 tuh tn-le, talinisu-saaki — 51 tuh tn-le. Suvinisu-saagi tõusu põhjustab eeskätt selle külvipindala suurenemine 5200 ha võrra. Seevastu on rukkisaak külvipinna suurenemisest hoolimata vähenenud ja saaki arvatakse 357 tuh tn-le ehk ca 15% m. a. omast väiksemaks. Odrasaak kasvab 144 tuh tn ja kartulisaaq — 116 tuh tn.

Õunasaagilootusi Soomes. — *Prospects of Apple Yield in Finland.*

Õunasaaki arvestatakse k. a. kujunevat Soomes poole väiksemaks m. a-st. Osalt on selle põhjuseks m. a. suur saak ja pöud, mistõttu õunapuude õiepungadel ei olnud võimalik areneda ja nad jäid väikesiks ning harvadeks. Üldiselt on aiandus võtnud Soomes suu-

resti hoogu ja puukoolidel on olnud suuri läbimüüke. Viimaste aastate soojade ja ilusate suvede tõttu on hakatud kasvatama õrnemaid õunasorte ja nüüd kuulub hoiatusi säärase katsetamise vastu.

Juurdemaksud eksportvõile Soomes. — *Export Premiums on Butter in Finland.*

Soome eksportvõile makstakse alates 5. V k. a. juurde 5 marka 50 penni kg. Või keskmine aastane hulgihind hoitakse valitsuse otsusega 7. I 38 28 marga kõrgusel, nii et valitsus maksab väljaveole juurde säärasel ulatuses, et või hulgihind püsiks 27—29 marka

kg. Juurdemaksu ei teostata, kui kodumaa hulgihind on 29 marka või kõrgem.

Soome Põllutöoministerium jälgib võihindade liikumist sisemaal ja Kopenhaageni turul ning teeb igakord tarviduse järele uue esildise valitsusele juurdemaksu suuruse kohta.

LÄTI.

Kujutatud kauba ühismüük Lätis.

Cooperated Marketing of Woven Goods in Latvia.

Riias asutati ühistegelik müügiühing kujutatud kauba ja pesu müügiks. Ühingu liikmeiks on väiksemad kudumistööstused ja pesuõmblemistööstused, kes turustasid senini

oma tooteid erakaupmeeste vahetalitusel. Üldse on Riias ca 1200 kudumis- ja pesuõmblustöökoda, milledes tegeleb ca 4000 isikut.

Uus puutööstusettevõte Lätis. — *New Timber Industry in Latvia.*

A/S. „Latvijas Koks” kavatses asutada uue saetööstuse. Uus saetööstus oleks varustatud rootsi ja soome moodsamate saetööstuste eeskujul täiesti mehhaniseeritud seadisega, mis võimaldaks suurt toodangut väi-

kese arvu töölisega. K. a. on A/S. „Latvijas Koks” valmistanud ekspordiks suuremal kogusel kaevandustoepuid, paberipuud, telegraafiposte, raudteeliipreid kui ka saetud materjali.

Uue saapavabriku asutamine Lätis. — *Establishment of New Shoe Factory in Latvia.*

Liepajas kavatsetakse seada sisse uus saapavabrik, mis alustaks tööd k. a. hilissügisel.

Uus vabrik oleks seadiste poolest moodsaim ja suurim Lätis ning töötaks esialgu ainult

100 töölisega. Saapavabriku asutajaks oleks un Wilnas Zentrale", keskkühiing „Turiba” kui aktsiaselts, millest võtavad osa a/s. „Ahdas ka sõjaväe-intendantuur.

LEEDU. Täiendus välismaksevahendite kohta käivale seadusele Leedus.

Supplementary Law Concerning Foreign Means of Payment in Lithuania.

Leedu välismaksevahendite kohta käiv seadus täiendati uute eeskirjadega, millised määravad, et välismaal elavad isikud, kes omavad kinnisvaru Leedus ning neid müüvad, peavad sellest saadava raha sisse maksma Leedu Panka, kelle vahetalituses teostub selle raha edasine kasustamine. Raha väljavedu või ülekandmine välismaale on keelatud.

Leedu metsamajanduskava 1939. a. kohta.

Lithuania Planning Forest Economy for 1939.

Leedu metsadetalituse poolt väljatöötatud 1939. raiekava kohaselt tuleb 1939. a. vähem metsa töötlemisele kui tänavu. Ettepaneku kohaselt tuleks raumisele 2,8 milj. m³ 3 milj. m³ vastu 1938. a. Raiate vähendamise põhjuseks on maailmaturul tugevasi langenud metsamaterjalide hinnad.

POOLA. Puuvillalõnga hinnaalandus. — Price of Cotton Yarn Diminished.

Toimuva elukalliduse vastu võitlemisaktiooni raames võttis peaminister Składkowski 26. VII s. a. vastu puuvillalõnga tootjate koonduse delegatsiooni. Selle nõupidamise tulemusena teatas koonduse juhatus peaministrile, et ta soovib oma liikmele alandada puuvillalõnga hinda 8%.

SAKSA. Tööstustegevus Saksas. — Industrial Activity in Germany.

Saksa statistika kohaselt oli tööstuse töötundide indeks juuni kohta 117,6 (1936. a. = 100). Sama indeks eelmise kuu kohta oli 119,8. Hooajaliselt on vähenenud töö mitmesuguseis tööstusis, millised valmistavad tarvituskaupe, kuna tootmisvahendeid valmistavasis tööstusis on märgata elavnemist, samuti ka ehitustööde alal.

ROOTSI. Rootsi väliskaubandus juunis. — Swedish Foreign Trade in June.

Rootsi väliskaubandusandmed juuni kohta näitavad väljakuu ka sisseveopoolel tagasiminekut. Sissevedu ulatus 155,25 milj. kr-le, olles seega 24,11 milj. kr väiksem m. a. juunist. Samuti vähenes ka väljavedu 19,03 milj. kr võrreldes m. a. juuniga ja ulatus tänavu 150,11 milj. kr-le. Rootsi väljavedu k. a. esimesel poolel ulatus 878,20 milj. kr-le 840,72 milj. kr. vastu m. a., kuna sissevedu vähenes samal ajal 29,89 milj. kr. ja ulatas k. a. esimesel poolel 968,89 milj. kr-le.

UNGARI. Ungari valitsus kogub teraviljatagavaru.

Hungarian Government Grain Reserves.

Ungari valitsus on otsustanud teraviljahindade reguleerimise otstarbel osta kokku suuremaid koguseid teravilja, muuseas 1,5 milj. meetertsentnerit nisu. Tehingute tegelik läbiviimine pannakse ühele poolriiklikule ettevõttele. Peale hindade reguleerimise oleks mainitud aktsiooni eesmärgiks ka vastavate teraviljatagavarade kogumine igaks juhuks, nagu seda teeb ka rida teisi riike.